

Uitkomsten project kostprijs vleesvee

Stichting Vleesvee-NL

Uitgebracht aan:

Stichting Vleesvee-NL
Benoordenhoutseweg 46
2596 BC 'S-Gravenhage

Betreft:

Uitkomsten project kostprijs vleesvee 2020-2023

Colofon:

Referentienummer 21016700 / 10853
21 november 2025

Contactpersoon:

Naam: H.A.A. van Gorp
Functie: senior bedrijfsadviseur
E-mail: erik.van.gorp@aaff.nl
Mobiel: 06 51611159

aaff Bedrijfsadvies B.V.
Postbus 36
5700 AA Helmond
Telefoonnummer: 0492 57 98 88

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Disclaimer	4
3	Uitgangspunten kostprijsberekening	5
4	Uitkomsten	7
5	Analyse en conclusie	12

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en opdrachtformulering

De zoogkoeienhouderij staat al jaren onder druk. De opbrengsten uit de verkoop van kalveren en vlees wegen vaak onvoldoende op tegen de kosten die ondernemers maken voor voer, stro, arbeid en huisvesting. Tegelijkertijd wordt de maatschappelijke druk op de sector groter en zijn banken en afnemers kritischer op financiële onderbouwing en continuïteit.

Het besef groeit dat inzicht in de kostprijs essentieel is voor een toekomstbestendige bedrijfsvoering. Alleen als een ondernemer weet wat het houden van een zoogkoe of het afleveren van een kalf werkelijk kost, kan hij of zij weloverwogen keuzes maken over bedrijfsvoering, investeringen of samenwerking.

Vanuit deze gedachte heeft Stichting Vleesvee-NL het initiatief genomen om ondernemers actief te ondersteunen bij het berekenen van hun kostprijs. Vanuit aaff hebben wij de opdracht gekregen om hiermee aan de slag te gaan. Het doel van dit project is tweeledig. Enerzijds is dit het creëren van bewustwording en het benadrukken van het belang van inzicht in de kostprijs. Anderzijds willen we kennis opbouwen en verspreiden over hoe de kostprijs berekend kan worden voor de zoogkoeienhouderij en (stieren)mesterij.

Deze bewustwording willen we in eerste instantie creëren bij ondernemers zelf, maar daarnaast ook bij ketenpartners, waaronder vooral ook de afnemers, verwerkers en verkopers van rundvlees. Dit kan de basis voor een financieel gezonde en toekomstbestendige sector versterken.

Deze rapportage geeft inzicht in de gemiddelde kostprijs van 2020 tot en met 2023 van de deelnemende zoogkoeienbedrijven. Daarnaast biedt het inzicht in de wijze waarop deze kostprijs is opgebouwd. De resultaten laten zien dat veel bedrijven met vergelijkbare uitdagingen kampen: een kostprijs die structureel hoger ligt dan de opbrengsten.

Het aantal deelnemende vleesveehouders in de (stieren)mesterij branche is helaas te laag gebleven om de uitkomsten te kunnen publiceren.

1.2 Gebruikte informatie

Voor de berekening kostprijs gebruiken we de volgende informatie:

- (Definitieve) jaarcijfers 2020 tot en met 2023 van de deelnemende bedrijven, welke door een accountant werden opgesteld en waarvoor een samenstellingsverklaring werd afgegeven.
- Gegevens volgens het door de deelnemende bedrijven ingevulde inventarisatieformulier 2020 tot en met en 2023 en aangeleverde stukken.

1.3 Kernvraag

Op welke wijze kunnen wij ondernemers in de vleesveehouderij ondersteunen bij het berekenen van de kostprijs?

2 Disclaimer

Deze rapportage en het onderhavige onderzoek zijn uitgevoerd op basis van de geformuleerde opdracht in de opdrachtbrief van 14 januari 2022 en mag uitsluitend hiervoor worden gebruikt.

De aard van de in het kader van deze opdracht uit te voeren werkzaamheden houdt in dat, op de ter beschikking gestelde informatie door een accountant van aaff geen accountantscontrole is uitgevoerd, geen beoordelingsopdracht is uitgevoerd noch een aanvullend onderzoek in de vorm van een due diligence. Eén en ander betekent dat aan de rapportage geen zekerheid met betrekking tot de juistheid en volledigheid van deze informatie kan worden ontleend, anders dan ter zake van de aspecten die onderzocht zijn en waarover in deze rapportage feitelijk wordt gerapporteerd.

Deze rapportage wordt, vanwege de beperkte reikwijdte, alleen opgesteld voor u als opdrachtgever. Hierdoor is deze rapportage mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden.

aaff verwijst verder naar haar algemene voorwaarden die van toepassing zijn op alle door aaff uitgevoerde opdrachten. In de algemene voorwaarden zijn bepalingen omtrent een beperking van aansprakelijkheid opgenomen. Deze algemene voorwaarden zijn reeds met de opdrachtbevestiging meegezonden en worden, op eerste verzoek, direct nogmaals toegezonden.

Helmond, 21 november 2025

aaff Bedrijfsadvies B.V.

Ing. H.A.A. van Gorp ab
Senior bedrijfsadviseur

3 Uitgangspunten kostprijsberekening

3.1 Gerealiseerde kosten volgens jaarcijfers 2020 tot en met 2023

3.1.1 Toegerekende kosten

Voor het berekenen van de kostprijs hebben we de volgende toegerekende kosten van de bedrijven meegenomen:

- Aankoop dieren indien van toepassing.
- Krachtvoerkosten.
- Ruwvoerkosten.
- Opfok- en weidegeld, indien van toepassing.
- Veekosten.
- Strokosten.
- Teeltkosten grasland- en voedergewassen.
- Energiekosten.
- Mestkosten.

3.1.2 Overige opbrengsten vleesvee

Andere opbrengsten dan verkoop van vee, verlagen de kostprijs. De volgende opbrengsten, welke betrekking hebben op de vleesveetak, worden in mindering gebracht op de hoogte van de kostprijs:

- EU-betalingsrechten.
- Opbrengsten aanvoer mest.
- Opbrengsten verkoop voedergewassen.
- Aanwas (volgens de jaarrekening).

3.1.3 Niet-toegerekende kosten

De volgende niet-toegerekende kosten zijn vanuit de jaarcijfers overgenomen in de kostprijsberekening:

- Loonwerk.
- Arbeidskosten (externe arbeid).
- Huren en pachten.
- Huisvestingskosten.
- Inventaris- en machinekosten.
- Kosten transportmiddelen.

- Verkoopkosten.
- Algemene kosten.

3.1.4 Overige opbrengsten en saldo neventak

De meeste bedrijven hebben naast de opbrengsten vanuit de vleesveetak ook nog andere opbrengsten. Wij hebben per bedrijf beoordeeld in hoeverre deze opbrengsten verbonden zijn met de vleesveetak en daarmee wel of geen onderdeel uitmaken van de kostprijsberekening (verlaging van de kostprijs).

Voorbeelden van nevenopbrengsten die wel in de kostprijs zijn opgenomen:

- Beheersvergoedingen.
- Werk voor derden.
- Omzet akkerbouw (mits dit als 'beperkte neventak' te duiden is).

Bij bedrijven waarbij de vleesveetak als neventak te duiden is, hebben we de hoofdtak niet opgenomen in de kostprijsberekening en cijfers van de bedrijfstakken gesplitst.

3.2 Berekende kosten op basis van normen

Voor een goede vergelijking van bedrijven hebben we een aantal kosten berekend op basis van normen. Deze uitgangspunten hebben we samen met Stichting Vleesvee-NL en enkele deelnemers vastgesteld.

3.2.1 Arbeidsvergoeding ondernemers

In de jaarcijfers wordt (doorgaans) geen vergoeding opgenomen voor de arbeid van ondernemers. De privé-onttrekkingen uit het bedrijf geven meestal ook geen juist beeld van arbeidsvergoeding. Door hier een norm per jaar of per uur te kiezen, kan een goede vergelijking gemaakt worden tussen bedrijven.

In de kostprijsberekening hebben we in 2020 en 2021 een norm van € 20 per uur eigen arbeid, en in 2022 en 2023 een norm van € 25 per uur eigen arbeid

gehanteerd. Hierbij zijn de door de ondernemer opgegeven uren gehanteerd, waarbij we ook gekeken hebben naar het aantal uren ingezette arbeid (intern en extern) per gemiddeld aanwezige zoogkoe, om te onderzoeken of de opgegeven uren reëel zijn. Bij een veertigurige werkweek komen we uit op een jaarbedrag van ongeveer € 50.000. Dit komt overeen met de jaarnorm privé-uitgaven voor een gezin.

3.2.2 Afschrijving gebouwen

Voor de afschrijving gebouwen hanteren we een afschrijving in 40 jaar over de vervangingswaarde, rekening houdend met een restwaarde van 20%. Hierbij hebben we de volgende vervangingswaarde per dierplaats gehanteerd:

- Potstal (exclusief mestopslag) € 3.200.
- Hellingstal (exclusief mestopslag) € 3.200.
- Ligboxenstal € 3.200.
- (gedeeltelijk) roostervloer € 1.750.

Deze vervangingswaardes zijn gebaseerd op KWIN en zijn gehanteerd voor de kostprijsberekening van 2022 en 2023. In 2020 en 2021 zijn lagere vervangingswaardes gehanteerd, op basis van een eerdere versie van KWIN.

Voor de ligboxenstal is ook de gemiddelde vervangingswaarde van de potstal en hellingstal genomen. Uitgangspunt hiervan is dat de ligboxenstal in de vleesveehouderij over het algemeen een "erfenis" is van de melkveehouderij. Bij vervanging van deze ligboxenstal voor de vleesveehouderij, zal deze eerder vervangen worden door een potstal of hellingstal, dan door een nieuwe ligboxenstal.

Bij volledige bezetting is gerekend met het aantal aanwezige dierplaatsen. Bij structurele onderbezetting van het aantal plaatsen is hiervan afgeweken en gaan we uit van 120% van de gemiddelde bezetting.

3.2.3 Fictieve pachtlasten eigendomsgrond

Gezien de rentabiliteit van grond in de landbouwpraktijk en de schenkingsfaciliteiten die er zijn, is de meeste landbouwgrond in ons land niet volledig gefinancierd. Voor deze kostprijsberekening hebben we (in overleg

met een aantal deelnemers) gesteld dat het niet reëel is om rente over het gemiddeld geïnvesteerd vermogen over de verkoopwaarde van grond te berekenen.

Daarom hanteren we voor eigendomsgrond een fictieve pachtnorm in 2020 en 2021 van € 800 en in 2022 en 2023 van € 1.000 per ha. Dit is hoger dan de maximale pachtnormen uit het pachtnormenbesluit (voor de meeste regio's), maar sluit meer aan met de praktijk. Voor natuurgronden is geen aparte norm benoemd, omdat we nu geen deelnemers met natuurgrond in eigendom hebben.

3.2.4 Berekende rente dierfinanciering

Voor het vastgelegd vermogen in vee berekenen we 4% rente op basis van KWIN. Het vastgelegd vermogen berekenen we op basis van de waarde van de veestapel op de begin- en eindbalans.

3.2.5 Berekende rente geïnvesteerd vermogen gebouwen

Voor het gemiddeld geïnvesteerd vermogen in gebouwen berekenen we 4% rente op basis van KWIN. Het gemiddeld geïnvesteerd vermogen berekenen we op basis van de vervangingswaarde per dierplaats zoals ook bij de afschrijvingen gehanteerd. Dit wordt dus voor alle bedrijven berekend op basis van half afgeschreven stallen.

3.2.6 Stelpost vervangingsinvesteringen machines

De mechanisatiegraad per bedrijf is zeer verschillend. Echter, op ieder bedrijf zijn machines aanwezig die op een bepaald moment vervangen moeten worden. Hiervoor hebben we in de kostprijsberekening een stelpost opgenomen. De hoogte van deze stelpost hangt af van de omvang van het bedrijf. Voor een bedrijf met een gemiddelde bedrijfsomvang (we hebben deze gesteld op 60 tot 120 zoogkoeien) nemen we de stelpost vervangingsinvestering mee voor een bedrag van € 10.000, voor kleine bedrijven (minder dan 60 zoogkoeien) hanteren we een bedrag van € 5.000 en voor grote bedrijven (meer dan 120 zoogkoeien) € 15.000.

4 Uitkomsten

4.1 Gebruikte gegevens

We hebben voor de bedrijven de totale kostprijs en marge over 2020 tot en met 2023 berekend.

Om de kostprijs te kunnen berekenen, hebben we alle ondernemers gevraagd een inventarisatieformulier per jaar in te vullen.

De volgende gegevens zijn overgenomen in de kostprijsberekening:

- Gemiddeld aantal aanwezige zoogkoeien.
- Totaal aantal dieren afgeleverd.

- Grond in gebruik (dienstbaar aan de vleesveehouderij).
- Grond in eigendom.
- Beschikbaar aantal plaatsen per stal.
- Aantal uren eigen arbeid per dag.

Door deze informatie op te vragen kregen we een goed beeld van de deelnemende ondernemers en de bedrijfsactiviteiten.

4.2 Uitkomsten kostprijsberekening 2020 tot en met 2023

Op basis van de gekozen uitgangspunten hebben we de totale kostprijs per zoogkoe per jaar en een totaal gemiddelde van 2020-2023. Deze kostprijs staat weergegeven in onderstaande tabel:

	2020	2021	2022	2023	Gemiddelde 2020-2023
Kostprijs	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe
Aankopen dieren	276	154	97	171	174
Krachtvoerkosten	374	336	437	455	401
Ruwvoerkosten	106	52	171	168	124
Veekosten	240	196	197	230	216
Strokosten	121	101	98	110	107
Teeltkosten grasland- en voedergewassen	149	145	180	126	150
Energiekosten	60	65	19	32	44
Mestkosten	14	17	23	28	21
Totaal directe kosten	1.339	1.067	1.222	1.320	1.237
Af: EU-betalingsrechten	258	263	229	190	235
Af: opbrengst aanvoer mest	13	9	13	2	9
Af: opbrengste verkoop voedergewassen	313	315	527	331	372
Af: aanwas	-74	103	79	220	82
Af: Totaal overige opbrengsten vleesvee	510	691	848	744	698

	2020	2021	2022	2023	Gemiddelde 2020-2023
Loonwerk	298	353	366	395	353
Arbeidskosten	144	151	160	179	158
Arbeidsvergoeding ondernemer	814	864	1.069	1.091	960
Afschrijvingen	202	197	215	213	207
Huren en pachten	147	179	182	207	179
Fictieve pachtlasten eigendomsgrond	284	334	400	402	355
Huisvestingskosten	165	216	277	193	213
Inventaris- en machinekosten	238	293	338	463	333
Kosten transportmiddelen	17	23	25	29	24
Verkoopkosten	7	5	10	4	7
Algemene kosten	238	305	163	287	248
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal niet-toegerekende kosten	2.554	2.922	3.204	3.463	3.036
Rente dierfinanciering	77	99	102	110	97
Rente geïnvesteerd vermogen	194	189	206	205	198
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal rentelasten	271	288	308	315	295
Af: totaal overige opbrengsten en saldo neventak	531	693	599	617	610
Stelpost vervangingsinvesteringen machines	141	141	134	130	136
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Kostprijs	3.263	3.034	3.422	3.866	3.396

4.3 Marge

De marge geeft weer of de opbrengsten voldoende zijn geweest om de kostprijs te dekken. In onderstaand overzicht vindt u de opbrengsten uit verkopen van vee per jaar, het gemiddelde over 2020-2023 en de berekende marge per zoogkoe.

	2020	2021	2022	2023	Gemiddelde 2020-2023
Gerealiseerde opbrengsten					
	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe
Totaal verkopen	1.990	1.936	2.070	2.262	2.065
Marge					
	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe
Kostprijs	3.263	3.034	3.422	3.866	3.396
Totaal verkopen	1.990	1.936	2.070	2.262	2.065
Gemiddelde marge per zoogkoe	-1.273	-1.097	-1.351	-1.604	-1.331

Opvallend is dat de opbrengsten per zoogkoe in 2022 en (vooral) 2023 zijn gestegen ten opzichte van de jaren ervoor. Dit weegt echter niet op tegen de sterke stijging van de kostprijs. Hierdoor is de marge structureel negatief.

4.4 Overige kengetallen

Om de vergelijkende cijfers goed te kunnen interpreteren, hebben we ook een aantal kengetallen per gemiddeld aanwezige koe verzameld.

	2020	2021	2022	2023	Gemiddelde 2020-2023
Analyse	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe
Totaal aantal verkochte dieren	1,13	1,01	0,93	1,03	1,03
Aantal ha grond in gebruik	0,84	0,87	0,85	0,83	0,85
Aantal ha natuurgrond in gebruik	0,30	0,21	0,27	0,24	0,25
Aantal ha grond in eigendom	0,36	0,42	0,40	0,40	0,39
Totaal gem. geïnvesteerd vermogen	4.838	4.727	5.153	5.116	4.959
Totaal aantal uren arbeid	44	47	46	47	46

5 Analyse en conclusie

De kostprijsberekeningen laten zien dat de zoogkoeienhouderij de afgelopen vier jaar structureel kampt met een negatieve marge. In alle jaren lagen de opbrengsten uit de verkoop van kalveren en vlees ruim onder de werkelijke kostprijs. Daarmee is duidelijk dat de sector in de huidige vorm financieel kwetsbaar is.

De analyse laat zien dat de zoogkoeienhouderij te maken heeft met grote uitdagingen. De kostprijs wordt grotendeels bepaald door arbeid en vaste lasten, terwijl de opbrengsten sterk afhankelijk zijn van een markt die relatief weinig ruimte biedt voor hogere prijzen. Zonder concepten of ketens met een meerwaarde, aanvullende inkomstenbronnen en/of strengere kostenbeheersing is het moeilijk om de marge substantieel te verbeteren. Hier liggen uitdagingen voor deze sector die in het verleden al heeft laten zien te beschikken over veerkracht en doorzettingsvermogen.

Om de exploitatie toch sluitend te krijgen, zien we in de sector het volgende:

- De vleesveehouderij is vaak een neventak. Ondernemers werken vaak ook buitenshuis, waardoor de onttrekkingen uit het bedrijf lager zijn dan de berekende arbeidsvergoeding voor de ondernemer.
- De actuele werkelijke financieringslasten zijn lager dan de berekende rente, afschrijving en fictieve pachtlasten.
- Vervangingsinvesteringen worden uitgesteld en beperkt.

In onderstaande tabel hebben we de marge weergegeven zonder de berekende lasten. Dit hebben we 'fictieve lasten' genoemd. De volgende posten zijn helemaal uit deze kostprijsberekening gehaald:

- Arbeidsvergoeding ondernemer.
- Fictieve pachtlasten eigendomsgrond.
- Afschrijvingen op vervangingswaarde.
- Berekende rentelasten op gemiddeld geïnvesteerd vermogen en vee.
- Stelpost vervangingsinvesteringen voor machines.

	2020	2021	2022	2023	Gemiddelde 2020-2023
Marge ex. arbeidsverg, afschr, fict. pachtln, rente en verv. inv.	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe
Kostprijs	1.552	1.209	1.296	1.715	1.443
Totaal verkopen	1.990	1.936	2.070	2.262	2.065
Marge ex. arbeidsverg, afschr, fict. pachtln, rente en verv. inv.	438	727	774	547	622
Gemiddelde marge per zoogkoe	-1.273	-1.097	-1.351	-1.604	-1.331
Afwijking ten opzichte van gemiddelde marge per zoogkoe	1.711	1.824	2.126	2.151	1.953

Het gemiddelde bedrijf heeft maximaal € 622 per zoogkoe ruimte voor financieringslasten, vervangingsinvesteringen en vergoeding voor eigen arbeid, terwijl deze lasten in de kostprijsberekening zijn berekend op € 1.953.

5.1.1 Gevoeligheidsanalyse

De berekende kostprijs en marge is gebaseerd op gerealiseerde opbrengsten en kosten in combinatie met gehanteerde normen. Door

marktomstandigheden of andere oorzaken kan de marge en/of kostprijs afwijken.

In onderstaande tabel hebben we van een aantal posten berekend wat een afwijking van het gehanteerde uitgangspunt voor effect heeft op de bruto kostprijs en marge.

		2020	2021	2022	2023	Gemiddelde 2020-2023
Gevoeligheidsanalyse marge/kostprijs	wijziging	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe	per zoogkoe
Opbrengsten	10%	199	194	207	226	206
Voerkosten	10%	72	39	61	62	58
Uurtarief eigen arbeid	€ 5	204	216	212	216	212
Fictieve pachtprijs eigen grond	€ 200	71	84	80	80	79
Vervangingswaarde gebouwen	25%	99	97	105	104	101
Rentepercentage	0,50%	34	36	39	39	37

Hieruit blijkt dat een 10% hogere of lagere opbrengst verkoop vee op basis van de opbrengsten in 2020-2023 per zoogkoe € 206 meer of minder marge oplevert. Een afwijking van 10% in de voerkosten (totaal voerkosten, dus krachtvoer, ruwvoer en eventueel opfok- en weidegeld) maakt de kostprijs gemiddeld per zoogkoe € 58 hoger of lager.

In de kostprijsberekening hebben we een uurtarief van € 25 (en € 20 in 2020 en 2021) gehanteerd voor eigen arbeid. Indien we deze post € 5 hoger opnemen, stijgt de kostprijs gemiddeld per aanwezige zoogkoe met € 212.

We hanteren in de kostprijs een normbedrag per dierplaats voor het berekenen van de vervangingswaarde. Een verlaging van deze vervangingswaarde met 25%, bijvoorbeeld omdat een ondernemer goedkoper kunt bouwen door veel eigen arbeid te leveren, verlaagt de afschrijvingen en de rentelasten. Het effect hiervan op de kostprijs bedraagt gemiddeld € 101 per zoogkoe.

Bijlage 1: Expertise en aaff organisatie

aaff Bedrijfsadvies

De bedrijfsadviseurs van aaff Bedrijfsadvies bespreken graag de toekomst van uw onderneming met u. Onze bedrijfsadviseurs kennen uw branche en weten wat er speelt. Zij volgen marktontwikkelingen nauwkeurig en beschikken over uitgebreide branchekennis. Zo signaleren zij kansen voor uw bedrijf.

Uw adviesteam

Mensen bepalen de kwaliteit van onze dienstverlening. Naast een brede basis van kennis en ervaring zijn communicatieve vaardigheden, proactief optreden en kwaliteit selectiecriteria voor de samenstelling van een team. Wij werken uitsluitend op basis van geheimhouding en behandelen alle gegevens strikt vertrouwelijk.

Uw adviesteam in het kader van deze opdracht bestaat uit:

Naam: **ing. H.A.A. van Gorp ab (Erik)**
Functie: Senior bedrijfsadviseur

Mobiel: 06 – 16 11 15 95
Email: erik.van.gorp@aaff.nl

Naam: **ir. J.M. Kessels - van der Schans (Anneke)**
Functie: Teamleider Bedrijfsanalisten

Telefoon: 0485 – 56 13 58
Email: anneke.kessels@aaff.nl

Naam: **E.W.A. Agterberg (Eline)**
Functie: Bedrijfsanalist

Telefoon: 0485-56 13 50
Email: Eline.Agterberg@aaff.nl